

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 636/2025-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného MALICH advokátska kancelária, s.r.o., Dunajská 25, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/19/2014 a postupu Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 11Co/63/2024 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/19/2014 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Nitra **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Nitra **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

17C/19/2014 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11Co/63/2024 (ďalej len „napadnuté konanie“). Zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadostučinenie 20 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaného spisového materiálu ústavný súd zistil, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného v konaní o náhradu škody, vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 17C/19/2014, na základe žaloby podanej 4. februára 2014. Okresný súd uznesením č. k. 17C/19/2014-31 z 25. augusta 2014 prerušil konanie až do právoplatného skončenia súdneho konania vedeného na vtedajšom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 32C/22/2006, pričom v konaní pokračoval nariadením pojednávania na 26. jún 2018. Uznesením č. k. 17C/19/2014-157 z 25. februára 2019 okresný súd na návrh oboch procesných strán opätovne prerušil konanie do právoplatného skončenia súdneho konania vedeného na vtedajšom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 32C/22/2006, pričom v konaní pokračoval až vydaním uznesenia z 21. septembra 2022.

3. Okresný súd následne vec prejednal a 31. októbra 2023 rozhodol vo veci samej.

4. Po podaní odvolania okresný súd vykonával procesné úkony spojené s predložením veci odvolaciemu súdu, ktorému ju predložil 12. júna 2024.

5. Krajský súd zisťoval stav súvisiacich konaní a následne uznesením sp. zn. 11Co/63/2024 z 18. júna 2025 odvolacie konanie prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B1-26Cb/153/2006.

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 636/2025-15 z 13. novembra 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ argumentuje, že všeobecné súdy konali na základe žaloby dlhodobo a opakovane s prietahmi, pričom sa neprimerane dlho nachádzajú v stave právnej neistoty. Podľa jeho názoru nejde o zložitú právnu vec, keďže podstatou súdneho sporu je otázka nároku na náhradu škody.

8. Sťažovateľ považuje doterajšiu dĺžku napadnutého konania (takmer 12 rokov) za bezprecedentnú a neakceptovateľnú, porušujúcu jeho označené základné práva podľa ústavy, listiny, ako i právo podľa dohovoru.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd k ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr 1452/2025 z 11. decembra 2025, ktorého súčasťou je i vyjadrenie zákonnej sudkyne a prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní. Predseda okresného súdu zastáva názor, že konanie malo byť prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 32Cb/22/2006. Výsledok tohto konania mal podstatný význam pre napadnuté konanie, s čím sa

jednoznačne stotožňuje a uvádza, že bez neplatnosti zmlúv nemohla byť žiadna škoda. Poukázal na to, že prebiehajú aj iné konania, kde si žalobca uplatňuje rovnakú škodu od iných subjektov (sp. zn. 7C/1/2007 a sp. zn. 26Cb/153/2006, vedené v Bratislave). Po odpadnutí dôvodu, pre ktorý Okresný súd Nitra konanie prerušil, sa vo veci konalo a rozhodlo rozsudkom z 31. októbra 2023.

10. Okresný súd uviedol, že posudzovaná vec od podania trvá dlhšie ako iné civilné spory, značnú časť doby však pre objektívne dôvody na prerušenie konania. Samotná vec sp. zn. 17C/19/2014 nie je jednoduchá, ale nejaví sa podľa doteraz zistených skutočností ako neprimerane skutkovo či právne zložitá. Okresný súd uvádza, že vo veci žiadne prietahy nespôsobil ani sťažovateľ ich konkrétne neuvádza, len všeobecnú dobu trvania veci, ktorá však v tomto prípade nezávisí od okresného súdu. Príčina škody a jej výška sa preukazovali a preukazujú v iných konaniach, za ktoré okresný súd nenesie žiadnu zodpovednosť. Poukázal tiež na to, že sťažovateľ sa ani nedomáhal, aby okresný súd vo veci konal.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

11. Krajský súd k ústavnej sťažnosti okrem iného uviedol, že v danom prípade ide po právnej a skutkovej stránke o priemerne náročnú vec, kde zložitost' sporu z hľadiska jeho ukončenia spočíva najmä v tom, že v súvislosti s nárokom uplatňovaným žalobcom v tomto konaní (nárok na náhradu škody, ktorá mu podľa jeho tvrdení mala vzniknúť činnosťou žalovaného, na ktorú tento nemal byť oprávnený) zároveň prebiehali či prebiehajú aj iné súvisiace súdne konania, v ktorých sa žalobca domáhal/domáha vrátenia finančných prostriedkov, ktoré mu mali byť stiahnuté v dôsledku existencie už uvedených zmluvných vzťahov a ktoré majú v podstate predstavovať škodu vzniknutú žalobcovi činnosťou žalovaného, pričom výsledok týchto konaní podľa názoru odvolacieho súdu môže mať vplyv na rozhodnutie v tomto konaní z hľadiska existencie nárokov žalobcu.

12. Z pohľadu krajského súdu neboli identifikované prietahy, ktoré by boli spôsobené samotným sťažovateľom. Zároveň v odvolacom konaní nedošlo ani k prietahom zo strany odvolacieho súdu, keď tento začal vykonávať prvotné úkony po ôsmich mesiacoch od predloženia veci na rozhodnutie o podanom odvolaní, ktoré vyústili do prerušenia konania.

III.3. Replika sťažovateľa:

13. Sťažovateľ v replike okrem iného uviedol, že existencia prietahov v napadnutom konaní nebola okresným súdom ani krajským súdom vyslovene popretá. Predovšetkým odmieta tvrdenia súdov, podľa ktorých síce napadnuté konanie trvalo dlhšiu dobu, ale toto bolo spôsobené tým, že uplatnená škoda sa preukazovala aj vo viacerých súvisiacich súdnych konaniach, za ktoré nenesú žiadnu zodpovednosť. Takéto stanovisko všeobecných súdov považuje za účelové a ústavne neodôvodniteľné, keďže príslušné súdy mali svojím postupom zabezpečiť plynulosť a hospodárnosť konania. Odmieta tiež tvrdenie, že sa nedomáhal, aby okresný súd vo veci konal, keďže počas konania bol aktívny a upozorňoval súdy na prietahy v konaní.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľa tvorí námietka, že v dôsledku neefektívnej činnosti všeobecných súdov došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných prietahov, pričom celková dĺžka napadnutého konania je neprimeraná, odôvodňujúca vyslovenie porušenia označených základných práv a práva sťažovateľa.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

17. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitost' prejednávanej veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu škody patria medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Z vyžiadaného spisového materiálu nevyplýva skutková ani právna náročnosť posudzovanej veci nachádzajúcej sa v štádiu rozhodovania o odvolaní.

18. Pri skúmaní spôsobu, akým sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd z príslušného spisového materiálu zistil, že sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní neovplyvnil nežiaducim spôsobom jeho dĺžku. Zároveň však konštatuje, že sťažovateľ mohol vystupovať v napadnutom konaní aktívnejšie a domáhať sa ochrany svojich označených práv už pred všeobecnými súdmi (napr. podaním sťažnosti na prietahy predsedovi súdu).

19. K postupu všeobecných súdov v napadnutom konaní je potrebné v prvom rade uviesť, že napadnuté konanie trvá už takmer 12 rokov a nachádza sa v štádiu odvolacieho konania, ktoré je aktuálne prerušené.

20. Vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu ústavný súd po preštudovaní spisového materiálu musí konštatovať vznik prietahov spočívajúcich predovšetkým v jeho neefektívnej činnosti.

21. Ústavný súd poukazuje na to, že okresný súd opakovane (počas 9 rokov) prerušoval napadnuté konanie z dôvodu, že výsledok iného prebiehajúceho konania môže mať vplyv na napadnuté konanie. Uvedené tzv. fakultatívne prerušenie konania je prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Ústavný súd pripomína, že súd je povinný najskôr urobiť iné vhodné

opatrenia dostupnými procesnými prostriedkami a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Výber, resp. voľbu, ktoré z jednotlivých opatrení (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, riešenie tzv. predbežnej otázky) slúžiacich účelu racionálnej organizácie postupu súdu pri vedení príslušného súdneho konania, je potrebné podriadiť aj zákonnej požiadavke rýchlej a účinnej ochrany práv strán sporu, a použiť to opatrenie, prostredníctvom ktorého je ochrana ich práv rýchlejšia a účinnejšia. Rozhodujúcim hľadiskom je teda zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania predstavuje vo všeobecnosti skôr výnimku ako pravidlo. Zo žiadneho ustanovenia ústavy nemožno vyvodit', že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov. Všeobecný súd má povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti (I. ÚS 21/2000).

22. Na základe uvedeného, vychádzajúc aj z obsahu spisových materiálov okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté konanie trpí prieťahmi. Po zhodnotení všetkých okolností musí skonštatovať, že prieťahy idú na vrub postupu okresného súdu, a to najmä v dôsledku jeho neefektívneho postupu. Súd nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia.

23. Vzhľadom na uvedené (a, samozrejme, berúc do úvahy samotnú celkovú dĺžku napadnutého konania) ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

24. Vo vzťahu k postupu krajského súdu ústavný súd uvádza, že odvolacie konanie, ktoré je aktuálne prerušené, začalo 12. júna 2024. Vychádzajúc z predloženého súdneho spisu a vyjadrenia krajského súdu k ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nepovažuje postup odvolacieho súdu za optimálny. Zároveň však uvádza, že tento postup (nateraz) nebol poznamenaný takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

25. Ústavný súd dodáva, že nevyhovenie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa krajským súdom nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť krajského súdu bude pokračovať, sťažovateľ sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

26. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy ústavný súd pripomína, že v uvedenom článku sú zakotvené základné princípy a postuláty Slovenskej republiky, ktoré sú implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu a sú premietnuté okrem iného aj do zakotvenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Nepredstavujú však konkrétne základné práva alebo slobody, ktorých ochrany by sa sťažovateľ mohol pred ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy domáhať. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v tejto jej časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V.

Príkaz konať vo veci a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou vo veci konal.

28. V okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľa, aby prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, keďže vo vzťahu k namietanému poručeniu označených práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

31. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

32. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie 20 000 eur.

33. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

34. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy, neefektívny postup okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd, majúci na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocítovej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie 3 000 eur sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku nálezu).

35. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia.

VI. Trovy konania

36. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia a ktoré si sťažovateľ uplatnil.

37. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Náhradu trov konania priznal sťažovateľovi v rozsahu dvoch úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 predstavuje 371 eur a režijný paušál 14,84 eur. Po zvýšení náhrady o daň z pridanej hodnoty tak náhrada predstavuje 949,17 eur (bod 3 výroku nálezu).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2026

Peter Molnár
predseda senátu